

og saasom de ikke kunne bygges udelukkende i Luften — ikke helt i ethvert Tilfælde —, maa de komme til at gaa hen over Jord, de maa komme til at gaa paa Jorden, og den Jord, der ligger mellem Banens to Endepunkter, er den, som Banen skal befare. Det ligger derfor selvfølgelig ligefrem i Sagens Natur, at man maa have Ret til at disse Jorder at tage det fornødne. Men det er jo slet ikke Tilfældet her, hvor man kan springe fra Øst og til Vest, snart her og snart der. Saa tager man eet Bolværk og maaske først om 10 Aar et andet og om 20 Aar et tredje, snart til den ene Side og snart til den anden. Der er altsaa en himmelvid Forskel. Det samme gælder, hvad den højtærede Minister sagde om Anlæg af Veje og Gader i en Købstad og Ekspropriationer dertil. Man gaar nemlig i Virkeligheden ikke til at ekspropriere til Gader hver anden Dag eller blot hvert andet Aar. Man gør det kun, naar det er nødvendigt, at et Gennembrud skal ske, og der skal aabnes Vej for en vis Færdsel. Det kan være, at man skal overtage Gader eller Veje, som en privat Mand har anlagt, og som nu for Færdselens Skyld maa gøres bredere. Hvor Nødvendigheden kræver saadant, kan der ikke siges noget derimod, men det er ogsaa helt forskelligt fra de Tilfælde, her kunne forekomme, hvor der kan blive Tale om en hel Mængde forskellige Ejendomme, som ikke staa i nogen som helst Forbindelse med hverandre, og hvor Ekspropriationen ikke kan kræves for dem alle paa een Gang. Den kan maaske en Gang i Tiden blive krævet, maaske ikke. Det er altsaa Tilfælde, hvor Forholdene kunne være saa overmaade forskellige indbyrdes.

Naar den højtærede Minister nævnte nogle Gange i Forbindelse med mit Navn, at jeg ikke var i Overensstemmelse med Havneraadets Indstilling, skal jeg dertil sige, at jeg slet ikke har omtalt Havneraadets Indstilling. Jeg kender nemlig ikke det mindste til, hvad der staar deri, og af den Grund har jeg ikke nævnt den. Jeg kan nemlig ikke give mig af med andet, end hvad jeg ved Besked om. Den højtærede Minister sagde, at det syntes ham en underlig Nationaløkonomi, jeg gjorde mig til Talsmand for, naar jeg mente, at det ikke gjorde noget, at det offentlige kom til at betale de Anlæg, det havde Brug for, noget dyrere i Stedet for, at det kunde gaa hen og tage Ejendommene fra private og derved komme noget billigere dertil. Men dertil vil jeg svare den højt-

ærede Minister, at det, som er det ejendommelige ved denne Sag — hvad jeg ogsaa har fremhævet, og hvad jeg beklager, at den højtærede Minister ikke har kunnet faa fat paa —, er dette, at man her vil tage ganske vist et lille Stykke, men dog et meget vigtigt Stykke, fra en Ejendom og derved ligesom skære det vigtigste bort fra denne, uden at det er muligt ved en almindelig Bedømmelse af Værdien af dette Bolværk at komme til en Erstatning, der paa nogen Maade kan svare til det Tab, som Ejeren vil lide derved, at hele hans til Ejendommen knyttede Forretning er afhængig af det, som skal eksproprieres, et Tab, der ikke paa nogen Maade kan vurderes. Det er det, som for mig er det afgørende. Jeg siger derfor, at naar man kan undgaa at komme ind paa et saadant Forhold, bør man gøre det, og det bør ikke komme an paa, om det offentlige skal give lidt mere for det. Det er i hvert Tilfælde et Krav paa Hensyntagen, som Borgerne maa kunne fordre.

Brandes: I Modsætning til det ærede Medlem, der nu talte, har man sat mig i Stand til at gøre mig bekendt med Havneraadets Indstilling i denne Sag. Jeg har sagt, at man ønskede at begrænse Ekspropriationen, at begrænse den til ganske enkelte Tilfælde, og at Lovforslaget, som skulde omhandle dette, ogsaa skulde begrænses til at omfatte Ekspropriation for de enkelte Tilfældes Skyld. Jeg sagde dernæst, at Københavns Overpræsident havde ment, at der skulde finde en saadan Begrænsning Sted af dette Forslag. Han mente, at hvis Begrænsningen ikke gaves, hvorimod man gav en almindelig Lovhjemmel, kunde det komme til at stride mod Grundlovens § 82. Dette har Overpræsidenten sagt, og derom kan der ikke tvistes. Det vil den højtærede Minister kunne gøre sig bekendt med, hvis han gør sig bekendt med Havneraadets Indstilling.

Den højtærede Minister mener, at jeg har taget en oppositionel Stilling i denne Sag, hvad han ogsaa ventede sig, som den Menneskekender han er. Det forekommer mig i Virkeligheden, at alle Medlemmer, som have talt i denne Sag, have været enige. Særlig det ærede 10de kongevalgte Medlem (Jensen-Stengaarden) forstod jeg saaledes, at han mente, at han meget vel kunde tænke sig at gaa til en Begrænsning i Ekspropriationen, som den her var foreslaaet. Saaledes udtrykte efter min Mening det ærede kongevalgte Medlem sig, og saa vidt jeg ser, nikker han til mig, saa har han